

Sygn. akt IV CSK 399/20

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska

w sprawie z wniosku B. K.
przy uczestnictwie W. L., A. S. i W. S.
o podział majątku wspólnego, dział spadku i zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 12 stycznia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w B.
z dnia 5 lutego 2020 r., sygn. akt II Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od wnioskodawczyni na rzecz uczestniczki W. L. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.), a obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Wnioskodawczyni wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z powołaniem się na jej oczywistą zasadność, wynikającą z tego, że na skutek nieprawidłowej wykładni przepisów prawa materialnego, tj. art. 1038 § 1 i art. 1039 § 1 k.c. w powiązaniu z naruszeniem prawa procesowego, a mianowicie art. 366, 576, 618 i 684 k.p.c., Sąd Okręgowy wydał nieprawidłowe orzeczenie przez to, iż nie zaliczył na poczet schedy spadkowej darowizny dokonanej przez spadkodawcę J. C. na rzecz uczestniczki W. L. oraz nie zaliczył do spadku po J. C. ½ części wierzytelności o zwrot nakładów poczynionych z majątku wspólnego na majątek uczestniczki A. S., a oba te uchybienia spowodowały dokonanie krzywdzącego dla wnioskodawczyni rozliczenia spadkowego.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wiąże się z ewidentną i widoczną już na pierwszy rzut oka wadliwością zaskarżonego orzeczenia, której stwierdzenie nie wymaga prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Istotne jest jednak i to, by zarzucane sądowi naruszenie prawa spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia i do istnienia takiego związku między wytykanym uchybieniem, a wynikiem postępowania w sprawie powinien zmierzać skarżący we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Wnioskodawczyni nie wykazała, żeby zaskarżone przez nią orzeczenie było dotknięte oczywistą wadliwością.

Przedmiotem postępowania w niniejszej sprawie był tylko uzupełniający podział majątku wspólnego po W. C. i J. C. oraz uzupełniający dział spadku po W. C., a także dział spadku po J. C. Rozstrzygnięcie o podziale majątku wspólnego po W. C. i J. C. oraz o dziale spadku po W. C. wydane zostało przez Sąd Rejonowy w B. 18 maja 2000 r., II Ns (...) i - na zasadzie art. 365 § 1 oraz art. 366 k.p.c. - ma ono zarówno moc wiążącą, jak i powagę rzeczy osądzonej w zakresie nim objętym oraz w relacjach między następcami prawnymi współuprawnionych do majątku wspólnego. Tych atrybutów prawomocnego orzeczenia nie niweczy zrealizowane w niniejszym postępowaniu uprawnienie do uzupełniającego rozstrzygnięcia, jednak tylko o składnikach majątkowych i odnoszących się do nich roszczeniach, które w poprzednio prowadzonym postępowaniu zostały pominięte (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z 28 sierpnia 1986 r., III CZP 47/86, OSNCP 1987, nr 8, poz. 114, postanowienia Sądu Najwyższego z 14 lipca 1983 r., IV CR 282/83, z 11 stycznia 2019 r., V CSK 545/17).

Warunkiem dokonania rozliczenia spadkodawców w ramach działu spadku z zaliczeniem na ich schedę spadkową darowizn poczynionych przez spadkodawcę, jak o tym stanowi art. 1039 § 1 i art. 1042 § 1 k.c., jest ustalenie, że takie darowizny miały miejsce. W niniejszej sprawie uczestniczka A. S. nie przyznała twierdzenia wnioskodawczynie, jakoby otrzymała darowiznę w kwocie 500.000 zł od spadkodawcy J. C. Z ustaleń Sądu Rejonowego przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia wynika (s. 12 uzasadnienia), że kwota ta została przekazana A. C. przez rodziców na poczet należnej jej schedy spadkowej po matce i z tego tylko powodu uczestniczka zaakceptowała rozstrzygnięcie w sprawie o podział majątku wspólnego rodziców i dział spadku po matce, na mocy którego udział w nieruchomości spadkowej przy ul. (...) został przyznany wnioskodawczynie. Wbrew zarzutom wnioskodawczynie, z ustaleń stanowiących podstawę rozstrzygnięcia w niniejszym, tylko uzupełniającym, podziale majątku wspólnego W. C. i J. C. nie wynika, żeby małżonkowie ze swojego majątku czynili takie nakłady na majątek A.S.

Zarzuty, które sformułowała wnioskodawczynie we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania abstrahują zatem od ustaleń faktycznych poczynionych przez Sądy *meriti*. Trzeba przy tym podkreślić, że z art. 398¹³ § 2 k.p.c. wynika, iż Sąd Najwyższy przy rozpoznawaniu skargi kasacyjnej jest

związany ustaleniami faktycznymi przyjętymi za podstawę faktyczną rozstrzygnięcia. Ustalenia te mogły być zmienione, jednak nie później niż przed Sądem drugiej instancji i to nie z urzędu przez ten Sąd, lecz w związku z zaskarżeniem orzeczenia i podniesieniem stosownych zarzutów przeciwko przebiegowi i wynikom postępowania dowodowego w sprawie. Ja bowiem wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 31 stycznia 2007 r. - zasadzie prawnej - III CZP 49/07 (OSNC 2008, nr 6, poz. 55), sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod uwagę nieważność postępowania. Powyższa zasada obowiązuje także w postępowaniu nieprocesowym, tak samo jak i zadeklarowany w art. 384 k.p.c. zakaz *reformationis in peius*. W niniejszej sprawie apelację od postanowienia Sądu Rejonowego wniosła wyłącznie A. S., a Sąd Okręgowy w motywach swojego orzeczenia akcentował, że rozpoznaje tę sprawę z uwzględnieniem wyznaczonego przez apelującą kierunku zaskarżenia.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 398 § 2 k.p.c. oraz - co do kosztów postępowania - art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 6 pkt 3 i § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. poz. 1800 ze zm.), orzeczono jak w sentencji.